

Dosarul nr. 2ra-204/22
2-20118910-01-2ra-15022022

prima instanță: Judecătoria Edineț, sediul central – Gh. Bîrsan
instanța de apel: Curtea de Apel Bălți – Iu. Grosu, D. Corolevschi, D. Stănilă

ÎNCHEIERE

13 aprilie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Maria Ghervas

examinând admisibilitatea recursului declarat de Elena Oleinic, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Elena Oleinic împotriva Nataliei Mișcenco cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin contravenție și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 21 decembrie 2021 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a respins apelul declarat de Elena Oleinic și s-a menținut hotărârea din 06 mai 2021 a Judecătoriei Edineț, sediul central, prin care acțiunea a fost admisă în parte,

c o n s t a t ă :

La 28 septembrie 2020 Elena Oleinic a depus cerere de chemare în judecată împotriva Nataliei Mișcenco cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin contravenție și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta Elena Oleinic a indicat că la data de 10 iulie 2020 a depus plângere la Inspectoratul de Poliție Edineț pe faptul că a fost înjurată de Natalia Mișcenco. Ulterior, la 13 iulie 2020 pe acest fapt a fost pornită procedura contravențională în baza art.69 alin.(1) Cod contravențional.

Astfel, fiind audiată în calitate de victimă, Elena Oleinic a comunicat că la data de 03 iulie 2020 se afla la serviciu, la piața din mun. Edineț, unde activează ca vânzător. În aceea zi, între ea și Natalia Mișcenco s-a iscat un conflict, pârâta fără niciun motiv numind-o cu cuvinte necenzurate.

Ca urmare a acestui conflict, Nataliei Mișcenco i-a fost întocmit un proces-verbal cu privire la contravenție conform art.69 alin.(1) Cod contravențional, fiind sancționată cu amendă în mărime de 9 u.c. (450 lei).

Reclamanta Elena Oleinic pretinde că în urma acțiunilor ilegale ale pârâtei i-a fost lezată onoarea și demnitatea, fiindu-i cauzate suferințe psihice, provocându-i stare de deprimare, rușine, disconfort, teamă, neajutorare, umilință, stres și alte

atribute ce definesc statutul moral. Emoțiile negative, care mai persistă, i-au afectat starea psihică, iar pentru reabilitarea stării emoționale urmează a fi despăgubită.

Elena Oleinic a solicitat încasarea de la Mișcenco Natalia în beneficiul său a prejudiciului moral în sumă de 20 000 de lei, precum și încasarea cheltuielilor de judecată pentru acordarea asistenței juridice în sumă de 1500 de lei.

Prin hotărârea din 06 mai 2021 a Judecătoriei Edineț, sediul central s-a admis parțial cererea depusă de Elena Oleinic împotriva Nataliei Mișcenco privind repararea prejudiciului moral cauzat prin contravenție și încasarea cheltuielilor de judecată. S-a încasat de la Natalia Mișcenco în beneficiul Elenei Oleinic suma de 400 de lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin contravenție și cheltuieli de judecată în sumă de 1500 de lei. În rest, acțiunea a fost respinsă. S-a încasat de la Natalia Mișcenco în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 100 de lei (f.d. 58, 65-70).

În susținerea soluției adoptate, prima instanță a indicat că vina pârâtei Nataliei Mișcenco în comiterea contravenției prevăzute de art. 69 alin. (1) Cod contravențional a fost dovedită pe deplin prin procesul-verbal de constatare a contravenției și decizia agentului constator, care nu au fost contestate.

Astfel, în condițiile în care Natalia Mișcenco a acționat în mod ilicit, prin acțiunile sale cauzând un prejudiciu moral reclamantei Elenei Oleinic, este pasibilă de răspundere de daune, conform art. 2036 și 2037 Cod civil, fapta acesteia purtând un caracter ilicit, prin care a fost cauzat un prejudiciu altei persoane și existând un raport direct de cauzalitate între fapta ilicită săvârșită și prejudiciul respectiv.

În asemenea circumstanțe, prima instanță, având în vedere principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, suferințele morale cauzate reclamantei, precum și circumstanțele în care s-a produs fapta, a considerat parțial întemeiată pretenția privind repararea prejudiciului moral, însă nu în valoarea pretinsă de 20 000 de lei, dispunând încasarea sumei de 400 de lei cu titlu de prejudiciu moral, ceea ce corespunde suferințelor morale reale suportate de către reclamantă.

La 07 mai 2021, în termenul prevăzut de art. 362 din Codul de procedură civilă, Elena Oleinic a contestat cu apel hotărârea din 06 mai 2021 a Judecătoriei Edineț, sediul central, solicitând casarea în parte a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi decizii, prin care a admite acțiunea integral (f.d. 60-64).

Prin decizia din 21 decembrie 2021 a Curții de Apel Bălți s-a respins apelul declarat de Elena Oleinic și s-a menținut hotărârea din 06 mai 2021 a Judecătoriei Edineț, sediul central (f.d. 103, 104-110).

Instanța de apel a remarcat că apelanta și-a manifestat dezacordul cu hotărârea primei instanțe doar în partea reparării prejudiciului moral cauzat prin contravenție. Drept urmare, instanța de apel a menținut hotărârea primei instanțe referitor la cerința de încasare a cheltuielilor de judecată, deoarece apelanta nu a contestat hotărârea primei instanțe în această privință.

Referitor la pretenția privind repararea prejudiciului moral, instanța de apel a apreciat că este corectă soluția primei instanțe în această parte. Suma de 20 000 lei, solicitată de către reclamanta Elena Oleinic cu titlu de prejudiciu moral, este excesivă și disproporțională principiilor compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral. Prima instanță, la determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul moral, a luat în considerare atât aprecierea subiectivă privind gravitatea

cauzării suferințelor psihice sau fizice a părții vătămate, cât și datele obiective care certifică acest fapt.

La 01 februarie 2022 Elena Oleinic, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu, prin intermediul oficiului poștal, a declarat recurs împotriva deciziei din 21 decembrie 2021 a Curții de Apel Bălți, solicitând casarea deciziei recurate și emiterea unei noi decizii de admitere integrală a acțiunii (f.d. 119-124).

Recurenta Elena Oleinic consideră neîntemeiată decizia instanței de apel în partea respingerii pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral, invocând că suma solicitată de 20 000 de lei reprezintă o compensare suficientă și echitabilă pentru repararea prejudiciului cauzat.

A menționat că instanța de apel nu a constatat și nu a elucidat pe deplin circumstanțele cauzei, dând o apreciere eronată normelor de drept material.

La 18 februarie 2022 Curtea Supremă de Justiție a notificat intimății Nataliei Mișcenco copia cererii de recurs depuse de Elena Oleinic, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu, împotriva deciziei din 21 decembrie 2021 a Curții de Apel Bălți, explicându-i dreptul de a depune referință asupra acestuia. Însă, până la examinarea admisibilității recursului, intimata nu a făcut uz de dreptul său procedural și nu a depus referință, în care să-și expună poziția procesuală pe marginea criticilor formulate în recurs (f.d. 128).

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul de admisibilitate al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil, din motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Completul de admisibilitate al instanței de recurs subliniază că, un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil prevăzute la articolul 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea cauza Lebedinski v. Republica Moldova, 16 septembrie 2015, § 32; cauza Sultan v. Republica Moldova, 05 iunie 2018, § 24).

În aceste condiții, procedura de admisibilitate a cererii de recurs va fi efectuată și analizată prin prisma articolului precitat, care cuprinde, în mod particular, dreptul de acces la justiție și dreptul de a fi auzit.

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere.

În acest sens, criteriile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea *inter alia* cauzele Marc Brauer v. Germania, 01 septembrie 2016, § 34; Miessen v. Belgia, 16 octombrie 2016, § 64; Samardžić v. Croația, 20 iulie 2017, § 28; Zubac v. Croația (Marea Cameră), 05 aprilie 2018, § 82).

Așadar, prin prisma articolului 433 din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate verifică dacă actul judecătoresc de dispoziție recurat poate constitui obiectul recursului, dacă cererea dedusă judecății este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Prin urmare, obiectul prezentei cereri se referă la decizia din 21 decembrie 2021 a Curții de Apel Bălți, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Succesiv, completul de admisibilitate notează că, în cazul în care, dreptul de acces la justiție este limitat fie de lege, fie de fapte, instanțele naționale trebuie să verifice dacă aceste restricții au redus esența dreptului și, în special, dacă ele urmăresc un scop legitim și dacă există o legătură rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul care trebuie îndeplinit (a se vedea cauzele *Levages Prestations Servicii v. Franța*, 25 octombrie 1996, § 40; *Tricard v. Franța*, 10 iulie 2001, §§ 29, 33; *Freitag v. Germania*, 19 iulie 2007, § 37; *Marc Brauer*, 01 septembrie 2016, § 34).

Articolul 434 din Codul de procedură civilă prescrie că, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

În conformitate cu art. 111 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

Normele procedurale referitoare la termenele pentru căile de atac sunt, înafara oricărui dubiu, menite să asigure buna administrare a justiției și respectarea, în special, a principiului securității juridice. Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea cauzele *Tricard v. Franța*, 10 iulie 2001, § 29; *Nicolae Popa v. România*, 09 decembrie 2014, § 16; *Tence v. Slovenia*, 31 mai 2016, § 31). Mai mult, CtEDO a statuat că, în cazul în care termenul pentru o cale de atac ordinară este prelungit după o perioadă considerabilă de timp, o astfel de decizie poate încălca principiul securității juridice (a se vedea cauzele *Ponomaryov v. Ucraina*, 03 aprilie 2008, § 41; *Ustimenko v. Ucraina*, 20 octombrie 2015, § 47).

Conform avizelor de recepție, anexate la materialele cauzei, decizia motivată din 21 decembrie 2021 a Curții de Apel Bălți a fost comunicată recurenteii Elenei Oleinic, precum și avocatului Ghenadie Odobescu, la data de 03 ianuarie 2022 (f.d. 113, 114).

Astfel, completul de admisibilitate consideră în termen recursul declarat de Elena Oleinic, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu, la 01 februarie 2022 împotriva deciziei din 21 decembrie 2021 a Curții de Apel Bălți.

Succesiv, completul de admisibilitate evocă faptul că, în conformitate cu articolul 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau

aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Conform articolului 433 din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4);

a¹) recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 429 alin. (5);

b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434;

c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;

d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

In concreto motivelor inserate în cererea de recurs, completul de admisibilitate le apreciază ca fiind lipsite de substanță și care nu pot fi acceptate. Or, recursul împotriva deciziei instanței de apel este o cale de atac de drept, vizând în exclusivitate legalitatea actului de dispoziție contestat. Însă, din analiza cererii de recurs depuse de Elena Oleinic, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu, rezultă că aceasta nu a evidențiat memoriul ilegalității și netemeinicii deciziei recurate, limitându-se la reiterarea circumstanțelor faptice ale cauzei.

În acest sens, completul de admisibilitate menționează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu

claritate a acelor critici care, circumscrise fiind motivelor de recurs îngăduite de lege, sunt de natură a învedera ilegalitatea hotărârii. Respectiv, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de ilegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

La caz, completul de admisibilitate vădește că, argumentele invocate în cererea de recurs, după esența lor, pot fi încadrate în temeiurile aplicabile doar procedurii de apel și nu se regăsesc în articolul 432 din Codul de procedură civilă, aplicabil recursului. Ba mai mult ca atât, acestea au fost deja supuse examinării și aprecierii de către instanța de apel prin prisma articolului 130 din Codul de procedură civilă, fiindu-le oferite concluziile de rigoare și, prin urmare, nu urmează a fi reiterate în ordine de recurs.

Ipotezele relevate certifică în mod clar caracterul lipsit de substanță al recursului declarat, deoarece Elena Oleinic nu a invocat niciun argument plauzibil în vederea justificării ilegalității deciziei instanței de apel. Astfel, se evidențiază caracterul declarativ al recursului, deoarece este lipsit de conținut și desprinde simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanța inferioară, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului.

În acest sens, completul reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul la un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (*Doorson v. Olanda*, 26 martie 1996, § 67). La acest capitol instanța de recurs reține că recursul declarat de Elena Oleinic, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu, nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, iar ca urmare nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, fiind lipsit de șanse de succes și nu este capabil să ofere îndreptarea situației din decizia recurată.

Subsidiar, completul de admisibilitate relevă că, în condițiile din speță, cererea de recurs a fost depusă după ce Elena Oleinic a avut posibilitatea de a fi auzit de o instanță de fond și de o instanță de apel, fiecare dintre care a avut deplină jurisdicție (a se vedea *mutatis mutandis* „*Levages Prestations Services*” v. Franța, cererea nr.21920/93 din 25 octombrie 1996, §§ 48-50).

Prin urmare, instanța de recurs apreciază că recurenteii i-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzită combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când nu există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 § 1 din CEDO, rezultă că participanții au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului său de vedere (*Blücher v. Cehia*, cererea nr. 58580/00 din 11 aprilie 2005, §§ 65-67)

Din considerentele menționate și având în vedere faptul, că instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, a aplicat și interpretat elocvent normele de drept material și procedural, iar argumentele invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, în unanimitate, ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Elena Oleinic, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu, împotriva deciziei din 21 decembrie 2021 a Curții de Apel Bălți, în baza articolului 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Elena Oleinic, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu, împotriva deciziei din 21 decembrie 2021 a Curții de Apel Bălți.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Maria Ghervas